

k průkazu vlastnictví nestačí, nelze vlastnictví žalobců k oné hraniční zdi vzít za prokázáno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Mapa katastrální byla založena k účelům daně pozemkové, a slouží do-
sud témuž účelu, při čemž ovšem dle způsobu svého založení podává také
objasnění o poloze, rozloze a ohraničení jednotlivých pozemkových
parcel. Při zakládání nových knih pozemkových byla mapa katastrální —
po reambulaci katastru daně pozemkové ve smyslu zákona ze dne 24.
května 1869, čís. 88 ř. zák. opravená, — základem zřízení nových knih po-
zemkových, při čemž ve smyslu zákona ze dne 2. června 1874 čís. 97 ř.
zák. a nařízení min. spravedlnosti ze dne 10. července 1874 čís. 103 ř. zák.
byla správnost a úplnost pořízených kopií katastrální mapy přezkoumána,
dle nich byly pořízeny odborníky indikační náčrtky (skizy) map, a bylo
nadále pak používáno místo map katastrálních těchto opravených náčrtků.
Tak vznikla mapa knihy pozemkové, která od té doby stala se samostat-
nou institucí, a dle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 11. dubna
1878 čís. 3675 vydaného k ustanovení § 74 ob. knih. zák. podstatnou sou-
částí knihy pozemkové. Proto dovolatelé neprávem prohlašují kata-
strální mapu za originál, a mapu knihy pozemkové za kopii, a že v pří-
padě nesouhlasu mezi nimi jest jedině rozhodným stav vyznačený v mapě
katastrální. Dle zákona o evidenci katastru daně pozemkové ze dne 23.
května 1883 čís. 83 ř. zák. dlužno ovšem toho dbáti, by katastr daně po-
zemkové byl s pozemkovou knihou držen ve stálém souhlasu, ale z toho
ještě neplyne nikterak, že v tom případě, nesouhlasí-li obě mapy mezi
sebou, je rozhodnou mapa katastrální; neboť prvním účelem zmíněného
zákona jest, by stav map odpovídal skutečnosti, a není právě vzhledem
k tomuto zákonu, který nesprávné zakreslení do mapy katastrální i mapy
pozemkové knihy předvídá, nikterak vyloučeno, že mapa katastrální vy-
kazuje oproti skutečnému stavu věci v přírodě, — co do rozlohy a hranic
jednotlivých pozemkových parcel nesrovnalosti, vyžadující opravy její dle
skutečnosti. Z toho a také z povahy věci samé vychází na jevo, že žádné
z těchto map nelze ohledně rozlohy, polohy a hranic parcel jednotlivých
přikládati významu konstitutivního; deklarativní význam mohou však
míti jen potud, pokud oproti nim není důvodných pochybností o jich
správnosti.

Čís. 405.

**Doložkou na faktuře: »splatno a žalovatelné v...« zakládá se za pod-
mínek § 88, odstavec druhý, j. n. nejen sudiště, nýbrž ujednává se i splnění
smlouvy.**

**Cizozemský dlužník pohledávky, znějící na koruny a splatné na území
čs. republiky, jenž otálel se zapravením přes dobu splatnosti až do zapo-
četí akce okolovací, jest povinen platiti v čs. korunách.**

(Rozh. ze dne 4. února 1920, Rv II 7/20.)

Žalovaná firma měla plniti žalobci dne 18. ledna 1919 na základě účtu, jenž obsahoval doložku: »splatno a žalovatelné v Moravské Ostravě« a v němž byla pod firmou žalobcovou uvedena čísla jeho kont u Vídeňské a Budapeštské poštovní spořitelny. Žalovaná zaplatila dluhovaný peníz dne 11. února 1919 na konto žalobcovo u Vídeňské poštovní spořitelny, žalobce však plat neuznal a domáhá se zaplacení peníze toho v Moravské Ostravě. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalovaná firma sprostila se, plativši dne 11. února 1919 u Vídeňské poštovní spořitelny, nepochybně svého závazku vzhledem k tomu, že i v jiných případech — jsouc se žalobcem v obchodním spojení — platila na jeho konto u Vídeňské poštovní spořitelny a na fakturu, jež byla v tomto případě zaslána, byla označena jak Vídeňská tak i Budapeštská poštovní spořitelna jako platiště, nehledíc k tomu, že žalobce tím, že mu byl peníz připsán k dobru, ujal se jeho držení a tehdy nebylo ještě různé měny ve Vídni a v Moravské Ostravě. Údaj žalobcův, že poukazoval ve fakturu na konti poštovních spořitelen pouze z důvodů reklamních, jest vratkým a odporuje obchodním zvyklostem. Žalobce měl, by vyloučil plat u Vídeňské poštovní spořitelny, dodatek ten ve fakturu škrtnouti nebo jiným způsobem dáti žalované na jevo, že dlužno platiti u Pražské poštovní spořitelny nebo u nějaké banky na území československé republiky. Pak by ovšem byla žalovaná dle čl. 325 obch. zák. povinna, by zaslala dlužný peníz do Moravské Ostravy nebo ústavům shora naznačeným. Následky, jež přivodila opatření československé a rakouské vlády po té vydaná, postihují žalobce, ježto neučinil ohledně placení příslušných dispozic. Odvolací soud potvrdil rozsudek soudu první stolice. Důvody: Doložka faktury »zahlbar und klagbar in . . .« má za účel, by založila sudiště ve smyslu § 88 j. n. a nevylučuje nikterak, by bylo ve fakturu ještě kromě toho udáno jiné místo jako platiště, kam třeba dlužný peníz zaslati. Tím, že nebylo ve fakturu škrtnuto číslo žalobcova účtu u Vídeňské poštovní spořitelny, byla Vídeňská poštovní spořitelna označena jako platiště a byla proto žalovaná firma oprávněna, by tamže platila, když důvodně musela předpokládati, že žalobce bude disponovati s poukázanými penězi vůči svým věřitelům v republice německorakouské. Dlužno tudíž z toho, co uvedeno, jakož i ze znění čl. 325 obch. zák. za to míti, že vplat u Vídeňské poštovní spořitelny odpovídal úmyslu žalobcovu a že žalovaná byla oprávněna dluhovaný peníz tam vplatiti. Vídeňská poštovní spořitelna byla plnomocníkem žalobcovým a dle § 1424 obč. zák. jest platiti buď žalobci nebo jeho zmocněnci; v clearingovém řízení poštovní spořitelny jest tato plnomocníkem majitele konta a nikoliv toho, kdo vplat činí, a jest placení dokonáno již vplatem, nikoliv teprve tím, že byl majitel konta o vplatu zpraven. Nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. tomu nijak nebrání, zakazujíc pouze převod pohledaností do území republiky Československé. Žalobce mohl svou pohledaností libovolně disponovati, ba mohl ji i zpět poukázati žalovanému a stihají ho proto následky, jež povstaly tím, že neučinil dispozic.

Nejvyšší soud, vyhověv dovolání, uznal dle žaloby.

Důvody:

Nelze přisvědčiti odvolacímu soudu v tom, že doložkou na fakturu »zahlbar und klagbar in Mähr. Ostrau« založeno bylo pouze splniště

dle § 88, odstavec druhý j. n. Otázka, zda tato na fakturách obvyklá doložka má pouze význam procesuální, či zároveň též význam materiálně právní, rozřešena v posléz řečeném smyslu ustanovením § 88 j. n. Dle nadpisu tohoto paragrafu upraveno jí sudiště místa splnění. Důvodem příslušnosti jeho jest jak v odstavci prvním, tak v odstavci druhém §u 88 j. n., že v obvodu soudu je ujednané splnění smlouvy. Rozdíl jeví se pouze ve formě úmluvy o splnění smlouvy. Dle prvního odstavce vyhledává se písemně prokázaná dohoda, dle druhého odstavce stačí, že za podmínek tam stanovených byla bez námítky přijata faktura, opatřená doložkou splatnosti a žalovatelnosti. V tom i onom případě uznává se však sudiště jako důsledek splnění. Bylo by proto nelogickým, kdyby neuznávala se příčina a přes to trvalo se na důsledku příčiny. Při správném výkladu zákona nutno proto vycházeti z předpokladu, že splněním fakturovaného peníže byla Mor. Ostrava. Tomu-li tak, lze za placení uznati pouze takový jeho způsob, jímž bylo by žalující firmě umožněno, by s kupní cenou ve splnění volně a neobmezeně nakládala. Poukazem dlužného peníže dne 11. února 1919 Vídeňskou poštovní spořitelnou řečené náležitosti řádného placení vyhověno nebylo. Lze stranou ponechati otázku, byla-li žalovaná firma oprávněna spatřovati v poukazu faktury na konto žalující firmy u Vídeňské poštovní spořitelny určení platebního místa a byla-li následkem toho přes řečenou doložku ve faktuře oprávněna fakturovaný peníz zmíněnou spořitelnou poukázati. Tato otázka přicházela by v úvahu, kdyby žalovaná firma platila v čas. Tomu však není tak. Nesporno, že fakturovaný peníz byl splatným hned po dodání zboží, tudíž dnem 18. ledna 1919 neb alespoň bez zbytečného prodlení. Byl však, jak rovněž nesporno, poukázán u Vídeňské poštovní spořitelny teprve dne 11. února 1919, tudíž s opozděním neomluvitelným, zvláště, uváží-li se tehdejší nejjisté poměry peněžního a mezinárodního obchodování. Byla proto žalovaná firma dne 11. února 1919 s placením již v prodlení a jí na vrub jde změna poměrů, jež mezitím se udála, aniž by pro její zodpovědnost záleželo dále na tom, zda o změněných poměrech věděla nebo věděti musela. Takovouto podstatnou změnou poměrů bylo vydání nařízení vlády Československé republiky ze dne 6. února 1919 čís. 57. sb. z. a n., jež téhož dne nabylo působnosti. Jím, jak žalovaná firma v odvolací odpovědi sama uznává, znemožněno žalující firmě, by penízem, dne 11. února 1919 u Rakouské poštovní spořitelny poukázaným, v tuzemsku, tudíž zejména ve splnění, volně nakládala, nanejvýš pak, by učinila v tuzemsku zadost předpisům o okolkování bankovek. Neměla-li však této možnosti, nevyhovovalo placení a to vinou žalované firmy úmluvě o splnění kupní ceny a nebylo řádným placením. Proto je zcela lhostejno, mohla-li žalující dobropisem u Rakouské poštovní spořitelny disponovati alespoň v cizině. S touto obmezenou disposiční možností žalobkyně hledíc na ujednané splnění nebyla nucena se spokojiti. Poukazuje-li žalovaná firma k tomu, že bylo na žalující firmě, by dobropis zpět na žalovanou poukázala, zapomíná, že dle jejího vlastního udání v odpovědi na žalobu nebylo možno docíliti k zpětnému poukazu nutného za tím účelem souhlasu německo-rakouského státního úřadu pro finance. Také nepříznivé následky této okolnosti jdou na vrub žalované firmy, poněvadž, jak řečeno, pokusila se platiti opožděně. Ježto tudíž, jak doloženo, poukázání peněz Rakouskou poštovní spořitelnou nelze uznati za řádné placení a proto za placení vůbec, jest žalující

firma v právu, domáhá-li se bez ohledu na to zaplacení fakturovaného peníze. Právem však také požaduje žalující firma na žalované, by nyní platila v korunách československých. Následkem prodlení v placení jest totiž žalovaná firma povinna, by poskytla žalující firmě to, co by tato měla, kdyby bylo bývalo placeno včas. V tom případě byly by peníze dostaly se do rukou žalující firmy před tuzem. okolkováním bankovek a žalující měla by dnes fakturovaný peníz v korunách okolkováných, tudíž týž peníz v korunách československých. Namítá-li posléze žalovaná firma teprve v dovolací odpovědi, že žalující firma ze své strany peníz, jí u Rakouské poštovní spořitelny poukázaný, dosud nevrátila aniž vrátiti se nabízí, je tato námitka jednak nepřipustnou novotou, jednak lichá, ježto žalovaná firma ani netvrdí, že by nyní Rakouský státní úřad pro finance byl ochoten dáti souhlas k zpětnému poukazu.

Čís. 406.

Nemanželské dítě nemá proti otci nároku na výbavu.

(Rozh. ze dne 10. února 1920, R I 30/20.)

Nemanželský otec uzavřel v r. 1897 smír s poručníkem své dcery, roku 1896 narozené, jímž složil do sirotčí pokladny 600 K s tím, že veškeré nároky nemanželské dcery proti němu jsou vyrovnány. V roce 1919 domáhala se nemanželská dcera, nyní švadlena, zamýšlejíc se provdati, na nemanželském otci žalobou 10.000 K na zaopatření, uvádějíc jmenovitě, že se majetkové poměry otcovy zlepšily. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalobkyně odůvodňuje svůj nárok oproti žalovanému jako svému nemanželskému otci tím, že mohla by docílití sňatkem slušného zaopatření, že však pro nemajetnost nemůže si opatřiti ani nutného nábytku a náradí a že teprve poskytnutím 10.000 K se strany žalovaného sňatek ten a tudíž i zaopatření, k němuž nemanželský otec jest po zákonu povinen, bylo by jí umožněno. Žádá tedy řečený peníz podle svého udání na opatření výbavy. Soudce má však za to, že nárok uvedený žalobkyni nepřisluší, poněvadž ve smíru ujednaném v r. 1897 mezi jejím poručníkem a žalovaným a schváleném soudem poručenským nároku na zaopatření i výbavu poručník žalobkyně jejím jménem se právoplatně zřekl, spokojiv se jednou pro vždy se 600 K, které žalovaný pro žalobkyni do sirotčí pokladny složil. Prohlásil totiž zákonný zástupce žalobkyně ve smíru tom výslovně, že řečeným penízem jsou jednou pro vždy a zúplna vyrovnány veškeré nároky, které by nezletilá proti žalovanému míti mohla, kdyby byl nemanželským otcem jejím uznán, zejména nároky na poskytování výživy, vychování, zaopatření, věna, výbavy a vůbec které nároky, z poměru nemanželského otce ku dítěti plynoucí, a že nemá na žalovaném ničeho více požadovati. Toto prohlášení žalobkyně, učiněné zákonným zástupcem jejím, jest po náhledu soudu pro ni dosud závazným. Vždyť podle ustanovení § 1380 obč. zák. smír jest smlouvou, kterou smluvní strany určují právo sporné neb pochybné tak, že každá ze stran něco dáti neb něčeho opominouti se zaváže. V narovnání žalovaný zavázal se k peněžitému plnění a žalobkyně